

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2.—
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejema: mesečno . . . 1.70

Sobotni izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE C

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13
za trikrat . . . " 10
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zadržane, smrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Avstrija ob razpolju.

Sedanji trenutek v političnem razvoju avstro-ogrške monarhije je tako resen, da bi bili premalenkostni, če bi rekrimirali balkansko politiko grofa Berchtolda, na katerega zvrčajo zdaj krivdo na vseh neuspehih najbolj tisti, ki so mu doslej zažigali samo kadilo. Zakaj na obzorju svetovne politike se kažejo znamenja takega prevrata, da stopa vprašanje, komu naj pripade večji in komu manjši kos Makedonije, v ozadje in se bližajo problemi uprav odločilne in usodne važnosti za našo državo.

So ljudje, ki trdijo, da je naša monarhija s tem, da se je balkansko vprašanje rešilo brez in preko nje, to se pravi, da so balkanski krščanski narodi svoj usodo odločili sami, izgubila sploh svoj raison d'être. Opirajo se pa na to, da je avstro-ogrška država nastala vsled potrebe braniti zapad pred turštvom, da je njena zgodovinska naloga bila turštvo iz Evrope iztisniti in Balkan vzeti pod svoje okrilje in da se je, ker se je vse to kočeno brez nje naredilo, podlaga, na kateri monarhija stoji, izpodmaknila. Ta misel pa ni tako utemeljena, kakor bi se na prvi pogled zdelo. Prvič balkansko vprašanje še nikakor ni rešeno, čeprav govori veliko momentov za to, da so balkanski narodi voljni je tudi končno rešiti v lastni režiji. Volja in moč pa nista eno in isto. Drugič ostane naši državi še vedno važna naloga v osrednji Evropi, tudi če bi se bližnji Orient kdaj postavil sam na lastne noge. Čehom je njihov narodni in kulturni razvoj najbolj zagotovljen v okviru monarhije in oni se sami dobro zavedajo, da bi bilo zanje prav tako usodno priti pod prusko pikelhavo kakor pod rusko samoderžavo. Isto velja za Poljake, če se ne udajajo fantomu, da bi se mogla zopet kdaj oživiti vsepoljska država. Madjarski narod bi se brez monarhije ne vedel kam vtakniti in tudi Hrvatstvo je končno še zmiraj ljubše, če ostanejo v okvirju avstro-ogrške države. Slovenci — o tem sploh ni niti najmanjšega dvoma — vidijo svoj obstoj najbolj zagotovljen edino v habsburški monarhiji, zakaj, govorimo čisto odkrito, bili bi ob danem trenutku po vsej priliki žrtvovani, kakor se je na primer sedaj žrtvovalo skoraj pol milijona Slovanov Grkom. In če se oziramo na avstrijske Nemce, se nam zdi, da se jim v Avstriji prejkoslej odpira veliko večja kulturna in gospodarska perspektiva negoli pod okriljem rajha, če se z nemškimi narodnostmi v Avstriji pošteno in pametno sporazumejo. Na vsak način pa imamo mi, avstrijski Slovani, slejkoprej interes na obstoju močne Avstrije in se tega tudi zavedamo.

Avstrija ima torej še vedno svoj raison d'être, še več, zmožna je tudi nadaljnjega razvoja, četudi bi se morebiti res morala za zmirej odpovedati teritorialni ekspanziji na Balkanu, kar pa ni gotovo. Na vsak način je avstro-ogrška diplomacija dolžna uravnavati svojo politiko tako, da ji preobrat na Balkanu ni v škodo. Kako — to je stvar politične dalekovidnosti in energije, spretnosti, ki seveda ni vsakomur položna v zibelko. Če grof Berchtold ni Bismark, to ni njegova krivda, morebiti bi pa spričo dejstva, da so njegovi predniki balkansko politiko popolnoma zavozili, ne bil veliko več dosegl kakor je, tudi če bi bil pravi genij. Še bolj pride v poštev, da je grof Berchtold stal pred tako zagrešenim notranje-političnim položajem v monarhiji, da morebiti ni mogel po drugi poti, dasiravno bi bil hotel. Nam je znano, da je grof Berchtold sam označil dualizem kot največjo oviro uspeš-

ne politike na zunaj, toda ga bo li grof Berchtold odpravil?

Tri poti so bile, ki so bile grofu Berchtoldu glede na Balkan na izbero. Diskusija o tem, katera od teh poti bi bila najbolj odgovarjala našim interesom, je danes, ko je že vse za nami, brez vsakega praktičnega pomena in nočemo glede tega nobene besede več izgubljati. 1. Avstro-Ogrska bi se bila lahko s položajem tako okoristila, da bi bila zopet zasedla Sandžak. Kar se tiče morale, bi bilo to vsaj tako moralno, kakor je bilo postopanje Rumunije, ki si je vzela bulgarsko Dobrudžo. Toda bilo je skoraj nemogoče, morebiti ne toliko zaradi balkanske zveze, ki itak ni bila trdna, ampak v prvi vrsti radi naših zaveznic, Nemčije in Italije, ki sta nam to branili kolikor sta le mogli, in se v tem oziru popolnoma strinjali z Rusijo, katere bi s stališča, na katerem je zgrajena trozveža, gotovo ne bili smeli v očitnem nasprotju z nami podpirati. 2. Spričo tega se je zdelo našim državnikom z ozirom na to, da govori rebus sic stantibus dosti razlogov za to, da nimamo od Srbije nič dobrega pričakovati, edino mogoče se to, da podpiramo Bulgarijo. Pa tudi to nam je izpodletelo, in sicer zopet po krivdi Nemčije, ki nas je v tem vprašanju pustila popolnoma na cedilu. 3. Tretja pot je bila sporazumeti se z Rusijo, kar bi bilo imelo morebiti za posledico, da bi se bil na Balkanu ustvaril približno tak položaj, kakor ga je sedaj proti naši volji in nameri ustvaril bukareški mir, to je močno Srbijo poleg močne Grčije in Rumunije, toda bi imelo na vsak način to dobro stran, da bi Avstrija za dogleden čas stala v dobrem razmerju do vseh balkanskih držav, dočim imamo zdaj tam enega samega prijatelja, kateri se nam pa ima zahvaliti zgolj za našo dobro voljo mu pomagati in za nič drugega. Toda, kdo je bil največja ovira, da nismo našli poti, da se z Rusijo spravimo? Zopet Nemčija, ki je zlobno pustila, da se zanašamo na njeno »nibelunško zvestobo« in zanemarjamo dobre odnose napram Rusiji, sama se je pa z Rusijo lepo sporazumela in nas s h a g e n s k o nezvestobo v odločilnem trenutku pustila čisto same.

Na katero stran smo mislili udariti, povsod je bila naša največja ovira Nemčija. In vendar je veljalo pri nas vedno temeljno načelo, da je zveza Avstrije z Nemčijo v najnem in življenjskem interesu Avstrije, da Avstrija brez zveze z Nemčijo sploh ničesar ne more, da nas Nemčija v lastnem interesu mora podpirati, in tako oficijozno kakor nemški oficijozni so peli vsomer pesem, da je ta zveza sploh nerazdružljiva. Kdor ni v absolutno potrebo te zveze in v njeno nerazdružljivost veroval, ta je bil veleizdajnik in za Slovence, ki so to zvezo vedno smatrali za škodljivo za Avstrijo, ni bila nobena graja preostala. Ravno iz tega, ker se Slovani zanjo niso ogrevali, se je izvajalo, da so Slovani monarhiji nasprotni in da so pravi državo vzdržujoči element le Nemci, ki so »nibelunški zvestobi« peli hozano. In kaj nam je zveza z Nemčijo v resnici prinesla? Edino to, da se je protežiral nemški element, vsled česar so Slovani bili in morali biti v sistemom nezadovoljni, kar se je v Evropi seveda smatralo za znak notranje slabosti naše monarhije. V zunanji politiki pa se dan na dan z naravnost presenečujočo brzino množe znaki, da išče Nemčija brez ozira na nas izključno le svojih koristi.

Naši državniki pač vedo, kaj se je pred par leti na potsdamskem sestanku med Nemčijo in Rusijo sklenilo. Rusija in Nemčija sta se takrat obvezali, da nobena od njiju ne pristopi nobeni taki kombinaciji velesil, ki bi bila naperjena proti interesom ene ali druge od njiju. Predpogoj za to formu-

lo je ta, da imata Rusija in Nemčija bistvene skupne interese. Katere, ne vemo natančno, da pa jih imata tudi na Balkanu, to dokazujejo ravno zadnji dogodki, predvsem bukareški mir, to se pravi način, kako se je sklenil in kakšno vlogo je pri njem igrala naša zaveznica. Drugi fakt: Nemčija se približuje Angliji in ravno Nemčija je bila tista, ki je tekom balkanske krize Anglijo najbolj podpirala. Beri izjavo zadnje »Norddeutsche Allgemeine Zeitung«! Tretjič: Lanski sestanek Viljema, Jurija in Nikolaja v Berlinu. Četrtilč: Voditelj nemške zunanje politike, državni tajnik Jagow, odnekad ni prijatelj Avstrije. In končno ni mogoče ne razumeti škodoželjne, s krinko pomiljujočega prijateljstva le slabo prikriti, skoraj sovražne pisave vsega nemškega časopisja proti naši monarhiji, in čemu Nemčija zdaj zopet razglasa, kako pristržno sta Viljem in Nikolaj med seboj korespondirala, ko se je koval mir v rumunski prestolici?

Iz tega naravnost provokatoričnega nastopa Nemčije sicer ne sklepamo, da ima Nemčija kljub svojim dobrim odnosom do Rusije in Anglije namen izstopiti iz trozveze, njena politika je za nas veliko bolj nevarna zaradi tega, ker nas hoče Nemčija le prisiliti, da se odpovemo vsaki lastni politiki, ji sledimo kakor vazal in da tudi mi uravnamo svojo politiko — da rabimo Viljemove besede — popolnoma po koristih nemškega trgovca. To je seveda za državo, ki hoče biti in ostati velesila, nemogoče, za Avstrijo bi to pomenilo konec. Zaradi Nemčije smo se morali odpovedati lastni orientalski politiki, drugo bo pa sledilo, če ostane še dalje pod pruskim varstvom. Zato je nujna zahteva avstrijske politike, da se orientira po popolnoma novi smeri. Ne smemo se dati izolirati niti postati zgolj privešek Nemčije. Vse nas sili na to, da se sporazumemo z Rusijo in Francijo, oziroma Anglijo, in tudi zadnji čas je za to. Naša protiruska politika nam ni nič dobrega prinesla. To vidimo zdaj čisto jasno, ko je naša veljava na Balkanu in v Evropi sploh tako občutno padla in so tako naše notranje-politične kakor tudi naše gospodarske razmere tako dežolatne. Francoski denar gre rajši v Turčijo nego k nam, ki nas naravnost bojkotirajo. Potom Peterburga in Pariza se lahko zopet spoprijaznimo z Balkanom, z Bukarešto in Atenami, Belgradom in Cetinjem in se obenem proti njim tudi lahko zavarujemo, če bi bilo treba. Podpirajmo potem ali vse ali pa tega bolj, onega manj — kar bo pač našim koristim bolj odgovarjalo — da le najdemo skupno ali vzporedno pot z Rusijo. Če se bo tudi nemška politika z našo strinjala, dobro, za vsako ceno pa ne bomo nanjo navezani kakor smo žalibog danes. In treba se nam bo kmalu odločiti, kajti Berlin in Peterburg sta že zelo blizu skupaj.

Danes je izšel skrajno pesimističen oficijozen komunikat o zunanjem položaju. Avstrija stoji, tako se v njem očitno bere, pred bojem za svoj obstanek. Naši državniki so ves pogum izgubili. To dejstvo je veliko bolj žalostno kakor naš zunanji položaj. Ali je res nujno, da nam je Balkan sovražen? Najmanj, kar moramo danes od avstrijskega ministra za zunanje zadeve pričakovati, je to, da nam iz največjih sovražnikov ume napraviti najboljše prijatelje. Najslabši diplomat je tisti, ki živi v fiksen ideji: s tem ne bom nikoli prijatelj. Naši državniki so pač izgubili vso vero vase zato, ker ječe pod diktatom iz Berlina, ki nas je te dni z vso brutalnostjo prisilil, da smo pred njegovo voljo kapitulirali! Potem ni čuda, da je grof Berchtold tak pesimist. Iznebimo se kuratele pruskega kralja in se oglasimo tam, kjer so nam svoje čase bili veliko boljši prijatelji nego nam je Prusija, naša sekularna sovra-

nica! Je pa res zadnji čas za to, zakaj če se je kdo zmotil, se je grof Khuen, ki je menil, da se v Avstriji sme narediti vsaka neumnost, ne da bi prišla država v življenjsko nevarnost.

Položaj naše monarhije v oficijozni luči.

Današnja »Tagespost« priobčuje brezdvomno od oficijozne strani skrajno značilno sliko k zunanje-političnemu položaju naše monarhije. Izvaja bistveno sledeče:

Vprašanje o reviziji bukareškega miru je danes smatrati za odpravljeno. Odločila je Rusija, o katere pravih namenih si je dunajski kabinet sedaj na jasnem. Da je ravno v tem vprašanju zapustil dunajsko diplomacijo tudi Berlin, je vzrok ta, da so ondi menili doseči isti cilj, kakor ga ima Avstro-Ogrska, to je streti pan-slavizem — po drugi poti nego Dunaj. V Berlinu so se v dosego tega cilja oprli na Rumunijo in Grčijo kot neslovanski državi, Dunaj pa je iz vsega početka računal tudi na Bulgarijo in jo skušal pritegniti v krog svojih političnih načrtov. Bulgarija naj bi postala protiutež Veliki Srbiji — vsekako na podlagi predhodnega sporazuma z Rumunijo. Da je ta vsekako pravilni načrt izpodletel, se je zahvaliti Danevovemu rusofilnemu kabinetu. Dunaj je na zahtevo Bulgarije, da jo Avstrija z orožjem podpira, stavil protizahtevo, da se Bulgarija preje sporazume z Rumunijo. Bulgarija je na to odgovorila z izgovori. Medtem so šle stvari svojo pot in Avstro-Ogrska je zamučila trenutek, ko bi bila imela dejansko poseči v dogodke. Bulgarija je doživela poraz za porazom, Danev se je moral umakniti Radoslavovu. Tudi ta se je obrnil na Dunaj za pomoč in tedaj se je prvič vzel v pretres vprašanje envent. revizije mirovne pogodbe. Avstro-Ogrska je za svoje načrte pridobila Rumunijo in ji zato zagotovila, da se bo mir sklepal v Bukarešti. Dunajska diplomacija si je nato iz vseh sil prizadevala, da je dosegla, kar je Rumuniji obljubila, toda Rumunija si je medtem premislila in je v nasprotju s svojimi obljubami nasproti Avstriji enostransko pritisknila na Bulgarijo in tako pripomogla, da se je mir sklenil v smislu srbskih in grških želja. Dunaj je nato hotel direktnim putem doseči revizijo, a tudi to se mu vsled ruske politike ni posrečilo.

Vprašanje je sedaj, kakšne posledice nastanejo sedaj za monarhijo iz tega njenega diplomatskega poraza? Predvsem je dejstvo, da se je ustvarila Velika Srbija, ki tvori za monarhijo neprestano nevarnost na njeni južnovzhodni meji. S tem ravno ni računala berlinska politika. Krivda pa v tem oziru enako in še bolj zadeva tudi Avstro-Ogrsko, ki je imela tekom balkanske krize več nego enkrat priliko preprečiti Veliko Srbijo, a je žal to vedno skušala doseči zgolj diplomatskim putem — to je Veliko Srbijo je hotela preprečiti z Veliko Bulgarijo v zvezi z Rumunijo. Ta namen se ji je izjalovil in sedaj ne ostane drugega, nego energično se postaviti proti bodoči novi balkanski zvezi, ki se obeta in ki ne more biti proti nikomur drugemu naperjena nego proti Avstro-Ogrski.

Sicer je Rumunija vse vesti o novi zvezi po svojem ministrskem predsedniku celo formalno dementirala, vendar treba računati s tem, da je Rumunija po zadnjih dogodkih postala čisto balkanska država in se kot taka tudi obnaša. Zato se je tudi njeno razmerje nasproti trozvezi in zlasti Avstro-Ogrski zelo omajalo in ne nudi več potrebne varnosti in zanesljivosti. Na Grčijo za enkrat tudi ni računati. Ako se tedaj na Balkanu res

sklene nova zveza, potem se za monarhijo prične boj za obstanek. Edino upanje je pri tem to, da novo stanje stvari na Balkanu ni mogoče smatrati za stalno in bo prejšnje prišlo do izpremembe — pod pogojem seveda, da Avstro-Ogrska topot ne bo zopet zamudila psihološkega trenutka. Ako bo pa na podlagi kompenzacij od strani Srbije, ki bi se zato odškodovala s srbskimi pokrajinami v Avstro-Ogrski, pristopila novi balkanski zvezi tudi Bulgarija, potem je mir, ki ga ima preživeti monarhija pred odločilnim bojem, le še kratek.

ATENTAT NA BARONA SKERLEZCA.

Atentator Stjepan Dojčić, ki je včeraj obstrelil hrvatskega kraljevega komisarja, ni dijak, ampak plesarski pomočnik, star 23 let, doma iz Ludbrega, zadnji čas v Ameriki.

Ko je spreljal na komisarja, je prej predrl policijski kordon. Razun komisarja je bil ranjen tudi nek mali otrok, ki je stal blizu pozorišča. Atentat se ni izvršil pred Markovo, ampak pred stolno cerkvijo na kaptolu.

Komisar se je odpeljal z avtomobilom v bolnico. Rana je neopasna; krogla kosti ni zadela. Komisar nima bolečin niti vročnice in je dobre volje.

Ko so atentatorja prijeli, je zaklical: »Živela Hrvatska!« Množica je ostala popolnoma mirna.

Baron Skerlec je izjavil, da ve, da atentat ni veljal njegovi osebi, ampak predstavniku neustavnosti. Da je komisar svoje dostojanstvo sam na tako resničen način označil, je napravilo zelo dober vtis.

Atentator je izpovedal, da nima komplicov, da ne pripada nobeni hrvatski stranki in da je v Ameriki bil pristaš ameriško-hrvatske anarhistične organizacije. Delal je v nekem čikaškem predmestju. Sklenil je, da ustrelj vsakega komisarja. Skerleca ni poznal, ampak si ga je pustil pokazati. Policija sumi, da je bil atentator odposlan od kake ameriško-hrvatske organizacije, da izvrši zločin. Mladenič napravlja inteligentno vtis. Oddali so ga deželnemu sodišču.

Po nekem drugem poročilu je Dojčić dejal, da pripada zvezi hrvatske mladine v Ameriki in da se bo že še našel kdo, ki bo komisarja pogodil.

Grof Tisza se je telefonično v bolnišnici informiral, kako je s komisarjem. Komisarju je čestital tudi cesar, da je ušel smrtni nevarnosti, istotako druge visoke osebnosti. Bivši minister za Hrvatsko, Josipovič, je izjavil, da ne razume, kako se je sedaj, ko hoče Ogrska Hrvaški toliko koncedirati, našel človek, ki je izvršil atentat proti splošno priljubljenemu komisarju. To je fanatik, za kojega dejanje ni nobena politična stranka odgovorna. Upati je, da atentat ne bo imel nobenih političnih posledic.

To je tudi splošno mnenje. Politični položaj se bo razvijal dalje po programu. Pač pa se javno atentat smatra kot nekaj memento, da je treba ustavo kmalu vrniti.

Policija je izvršila več aretacij. Barona Skerleca so že domov prenesli. Rana se bo v 14 dneh zacelila. Voditelji vseh strank so bili pri komisarju in izjavili, da se veselo, da se je atentat, katerega vse stranke obsojajo, ponesrečil.

CESAR VILJEM O TROZVEZI.

Včeraj je cesar Viljem na Homburškem gradu, proslavljajoč rojstni dan cesarja Franca Jožefa, v svoji napitnici poudarjal, da se imamo za mir v sedanjih viharjih najbolj zahvaliti cesarju Francu Jožefu in je trozvezo označil kot zvezo, ki je preizkušena in sloni na neomajljivih temeljih, vsled česar bo še posej v blagor sveta svojo nalogo izvrševala.

CANEVA.

General Caneva, ki se mudi zdaj na Dunaju in je nasproti dopisniku »N. Fr. Presse« izjavil, da je razmerje med Avstrijo in Italijo postalo posebno pristrčno, bo najbrže v Ischlu sprejet od cesarja v avdienci.

MOŠTVO,

ki že tri leta služi, bo letos odpuščeno 28. avgusta mesto septembra, kakor je bil dozdaj običaj.

ČEŠKE RAZMERE.

Nemci na Češkem so na 22. avgusta sklicali svoj Volksrat.

NEMŠKE ZAHTEVE NA GROFA STURCKHA.

Zastopstvo čeških Nemcev se poda k grofu Sturckhu, od katerega bo zahtevalo, da upravno komisijo na Češkem popolnoma reformira, uvede enakopravnost pri imenovanjih in predvsem ne oktroira volilne reforme, dokler niso vse želje Nemcev izpolnjene. Češki Nemci se bo-

je, da ne bi vlada tega še v kratkem izvedla in prete z najostrejšim bojem proti vladi, če bi se to zgodilo. Alpski Nemci so z radikalizmom čeških Nemcev skrajno nezadovoljni.

TAKTIKA ČEŠKIH AGRARCEV.

Seja parlamentarne komisije čeških agrarnih državnoborskih poslancev je glasom »Narodnih Listov« sklenila nastopati v parlamentu z še ostrejšo taktiko nego v preteklem zasedanju.

SHOD »OMLADINE« PREPOVEDAN.

Vlada je prepovedala češki narodno-socialni shod, ki je bil sklican v spomin na proces proti »Omladini« in na katerem bi bil imel govoriti poslanec Choc.

TISZA SE DANES DVOBOJUJE.

Danes dopoldne se je vršil dvoboj med grofom Tiszom in Pallavicinijem.

DIPLOMATIČNE IZPREMEMBE.

Peterburški avstrijski poslanik grof Thurn-Valsassina odstopi. Na njegovo mesto pride dosedanji poslanik v Bukareštu, princ Fürstenberg, ki je baje zaupnik prestolonaslednika.

AGRARNA VEST.

Na iniciativo in s podporo kmetijskega ministrstva se je 14. avgusta na Dunaju osnovala »Avstrijska prodajna družba za poljedelske produkte«. Predsednik je dr. Pavel baron Störk, podpredsednik grof Braida.

POŠTNI MOJSTRI.

Poštni mojstri se z naredbo trgovinskega ministrstva, ki stopi 1. septembra t. l. v veljavo, z ozirom na vstevanje službenih let v penzijo postavijo na enako stopnjo kakor državni uradniki in se uvede 35 letna službena doba.

KOLERA V BOSNI.

Novi slučaji kolere so se pojavili: V Zgornji Tuzli 3 in v Hanu 1; v Brčki je 10 rekonvalescentov. Šesteri slučaji, ki so se zaznali iz Zvornika, niso kolera, marveč le dysenteria.

POVODNJI.

Vsled zadnjih deževij sta Moldava in Laba zelo narastli. Več lokalnih železnic je moralo promet prekiniti. Zlasti velike so povodnji okoli Kraljevega Gradca, Jožefovega in Kraljevega dvora.

BOJI ZARADI HOMERULA.

V Londonderryju na Irskem se vrše že delj časa poulični boji med irskimi nacionalisti in unionisti, ki so organizirali celo vstajo proti izvedbi homerula. Druhal je oplenila več trgovin in napadla dva katoliška samostana. Prišlo je do krvavih spopadov z vojaštvom.

HAZARDISTI.

V Krakovu je policija včeraj ponoči zasačila po kavarnah okoli 100 hazardnih igralcev s kartami. Zarubila veliko denarja in igralce naznanila državnemu pravdnistvu.

ŠPIONI.

V Krakovu je zdaj zaprtih 10 oseb zaradi vohunstva v prid Rusiji. Med njimi je več akademikov. Razprave proti njim se bodo vršile septembra.

GROFICA TARNOVSKA

še živi. Vest namreč, da so jo našli v brzovlaku Peterburg — Kijev obešeno, je napačna. Zgodila se je zamenjava. Prava grofica Tarnovska se nahaja v ječi v Italiji, ker je bila na 10 let obsojena, dočim je samomorilka njena sorodnica, ki je bila igralka v kijevskem gledališču.

TAJFUN.

Iz Hongkonga poročajo, da je 17. t. m. divjal v Tihem oceanu tajfun, ki je imel 105 milj hitrosti v uri. Več kitajskih ladij se je potopilo.

Balkanski dogodki.

TURKI ZASEDLI DEDEAGAČ.

Carigrad, 18. avgusta. »Tanin« piše, da so se grški prebivalci v Dedeagaču, ko so zvedeli, da mesto pripade Bulgariji, obrnili na grškega poveljnika s prošnjo, da ne odide iz mesta s svojimi četami. Poveljnik jim je prošnjo odbil, pač pa je naprosil turškega poveljnika v Dimotiki, da takoj po njegovem odhodu zasede mesto in ščiti mohamedansko in grško prebivalstvo. To se je glasom brzogovornosti tudi zgodilo in so Turki že zasedli Dedeagač.

TURKI NISO ZASEDLI DEDEAGAČA?

Carigrad, 18. avgusta. Porta oficijelno dementuje vest, da so turške čete zasedle Dedeagač.

TURCIJA GROZI BULGARIJI Z VOJNO NAPOVEDJO. — PREKINJENJE RUSKO-TURŠKIH DIPLOMATIČNIH ODOŠAJEV.

Pariz, 19. avgusta. Zadnja verbalna nota, ki jo je Porta izročila vele-silam, grozi z napovedjo vojne Bulga-

riji. »Figaro« piše, da Rusija grozi Turčiji s prekinjenjem rusko-turških diplomatskih odnošajev.

BULGARIJA NE STORI NIČESAR.

Rim, 19. avgusta. Bulgarski poslanik Rizov je izjavil, da se Bulgarija ne bo spuščala v pogajanja s Turčijo, niti ne bo z njo začela vojne. Prepričan je, da bo posredovala Rusija, ki bi sicer v Orientu izgubila ves svoj ugled. Najvpešnejši korak bi bila blokada smirnske in trapezuntske luke.

SAZONOV V AVDIENCI.

Peterburg, 19. avgusta. Sazonov je bil pri carju v avdienci.

RATIFIKACIJA BUKAREŠKEGA MIRU.

Bukarešt, 18. avgusta. Uradni list objavlja kraljev odlok, s katerim se bukareška mirovna pogodba ratificira.

TUDI BULGARIJA RATIFICIRALA POGODBO.

Sofija, 18. avgusta. Ministrski svet je sankcioniral bukareški mir.

NOVA BALKANSKA ZVEZA.

Belgrad, 18. avgusta. Na banketu, ki ga je priredil Pašić Venizelosu in Vukotiću, je Pašić v napitnici proslavljal zvezo med Srbijo, Grčijo in Črnogorom ter se spomnil sodelovanja Rumunije. Dejal je, da je ta zveza postala še trdnjša in da jo čakajo nove naloge. Zveza bo čuvala sedanjí položaj na Balkanu in obrala posebno skrb na armade. V to svrhu se bodo te države še bolj podpirale, da varujejo in pomnože svojo narodno dedščino. — Venizelos je odgovoril v istem zmislu. — Vukotić je dejal, da noben poizkus ne bo raztrgal neločljivih bratskih vezi med Srbijo in Črnogorom.

Belgrad, 18. avgusta. Pašić je nasproti nekemu dopisniku izjavil: Mir se, kakor stoje stvari danes, po vsej priliki ne bo revidiral. — Sklenilo se je zvezo med Srbijo, Grčijo in Črnogorom ne le vzdržati, ampak še utrditi. Dana je možnost, se zvezati tudi z Rumunijo. Bulgarija bi lahko uvidela, da je najboljša zanj, če se odpove svojim neizpolnjenim aspiracijam in začne novo, vsem balkanskim državam koristno politiko. Glede mej z Srbijo, Grčijo in Črnogorom je Pašić izjavil, da je vse že urejeno. — Venizelos je istemu dopisniku dejal, da je zveza Grčije s Srbijo trajna. »Pred mojim očmi se odpira lepa perspektiva mirne bodočnosti.«

VSE PROTI BERCHTOLDU.

Dunaj, 18. avgusta. »N. Fr. Presse« ostro graja depešo grofa Berchtolda na Majoresca. Grof Berchtold si bo vse zavzeznike napravil za sovražnike.

Budimpešta, 18. avgusta. Madjarski listi pišejo, da bi se moral obenem z rezervisti odpustiti tudi grof Berchtold. Govori se, da bo tudi Conrad Hötzendorf šel.

LAŠKI VLADAR V ALBANIJI?

Neapelj, 18. avgusta. V tukajšnjih albanskih krogih se govori, da bo bodoči albanski knez neki italijanski princ, in sicer grof Turinški, ki se poroči z avstrijsko nadvojvodinjo. V to svrhu se že vrše diplomatski dogovori med Avstrijo in Italijo. Če bi ta pogajanja iz kakega nepredvidjenega vzroka ne uspela, se za albanskega kneza imenuje nemški princ, ki pa s habsburško hišo ne bo v sorodu.

Dnevne novice.

+ Zastopniki občin in poslanci, ki pridejo na katoliški shod, se zbirajo v nedeljo od 7. do pol 8. ure jutraj na dvorišču Katoliške tiskarne.

+ Iz seje deželnega odbora kranjskega dne 18. avgusta 1913. Deželni računski nadoficalom se imenujejo računski oficiali Avgust Pichler, Franc Selan in Jernej Erman. Za osem rešilnih postaj, ki se postavijo povodom katoliškega shoda, se dovolijo potrebščine iz deželne bolnišnice proti vrnitvi. Dalje se sklne okrasiti o priliki katoliškega shoda deželni dvorec s cesarskimi, deželnimi in papeževimi zastavami. Udeležencem shoda se dovoli brezplačni ogled deželnega dvorca, deželnega muzeja in deželnega gledališča. — Za zgradbo vodovoda za Zalno in Veliko Loko se dovoli 30odstotni deželni prispevek in zaprosi običajni državni prispevek. — Volitve cestnih okrajnih odborov po novem cestnem zakonu se določijo za celo deželo na 14. septembra t. l. — Razširjenju dvo-rzredne ljudske šole v Vrhpolju pri Vipavi v trirazrednico se pritrdi. — Določijo se podpore za obrtno-nadaljevalne šole. — Prošnji gledališkega odseka občinskega sveta ljubljanskega, naj se prepusti deželno gledališče za sezono 1913/14 mestni občini, se ugodno pod pogoji, označenimi v odloku deželnega odbora z dne 31. julija 1913, številka 15.053.

+ Deželni odbornik dr. Ivan Zajec je pri deželnem odboru nastopil entedenski dopust.

+ Vpoklicanje novincev k prezenčni službi se pri vseh četah in zavodih izvrši s 7. oktobrom. Enoletni prostovoljci skupne armade, potem dveletni prostovoljci vojne mornarice se vpokličejo s 1. oktobrom, novinci vojne mornarice s 1. oktobrom oziroma 15. novembrom. Nadomestni rezervisti se 9. oktobra vpokličejo k desetletni prvi vojaški izobrazbi. Zborna poveljstva so pooblašena, da pešpolkom in oddelkom poljske, gorske in trdnjavske artiljerije dovolijo v prezenčni službi pridržati toliko podčastnikov in poddesetnikov, kolikor jih za izobrazbo novincev in nadomestnih rezervistov neobhodno potrebujejo. Isto velja za sanitetne oddelke. Dotičnim podčastnikom se ta služba zaračuni za prvo in tretjo orožno vajo.

— Imenovan je inženir Fr. Rueh za deželnega stavbinskega praktikanca.

— Udeležencem katoliškega shoda, Medalje, križce, vojaške ali druge, n. pr. od jeruzalemskega romanja, evharističnega kongresa itd. prinesite seboj na katoliški shod in si jih pripnite. Zlasti pri sprevodu.

— Žirovski Orli se pripeljejo v nedeljo z žirovskim avtomobilom v Ljubljano. Zato avto ta dan drugih potnikov ne bo mogel sprejemati.

— Občni zbor podpornega društva organistov. V torek, 26. avgusta, o priliki katoliškega shoda, se bo vršil v Alojzijevišču ob treh popoldne izredni občni zbor podpornega društva organistov in pevovodij s sedežem v Ljubljani. Clani se tem potom k občenemu zboru najljubneje vabijo.

— Častna občana v Radečah pri Zidanem mostu. Občinski odbor občine Radeče je imenoval v svoji seji za častna občana gg. Alyerona Bowringa in okrajnega glavarja v Krškem dr. Friderika Mathiasa za zasluge za občino. G. Alyeron Bowring je vnuk angleškega poslanika v Pekingu. Prihaja že 20 let v Radeče in je navadno gost plem. Gutmannsthal na gradu Dvor. Gospod Bowring je izredno blag mož. Je tudi pisatelj in prestavlja iz slovenskih literatur v angleščino.

— Dar. Povodom cesarjevega rojstnega dne je deželni predsednik baron Schwarz daroval otroškemu zavetišču Angela varuha v Spodnji Šiški 200 K.

— Umrj je 15. t. m. v Kropi Blaž Kralj, posestnik, črevljar in cerkveni ključar, v 81. letu. Črevljar je bil 67 let, cerkveno nebo je nosil 50 let, cerkveni ključar je bil 37 let. Pripovedoval je rad, kako je še delal črevlje v Ljubljani pri očetu pokojnega Hinterlechnerja. Bil je mož poštenjak stare korenine. N. p. v m.!

— Toča. Na Velikega Šmarna dan popoldne je padala toča po statenberški dolini in po Jagodniku. V vinogradih je vzela polovico pridelka. Po polju je uničila zlasti ajdo.

— Tatovi. 16. t. m. ponoči so tatovi vlomili po večih hišah na Trebelnem, pokradli jestvine, pijačo, obleko itd. Sled kaže, da so trije cigani to naredili.

— Opomin turistom. Lovsko vodstvo grofa Attemsa v Lučah naznanja, da bo od 25. do 30. avgusta na Savinjskih planinah lov na divje koze, in sicer v krajih: Polšek, Velkivrh z okolico, Korošica z okolico, Kopa in Bela. Turisti se prosijo, da opuste z ozirom na varnost obisk planin med navedenim časom.

— »Vzajemnosti« izideta dve številki za avgust in september skupaj krogi 1. septembra. To na znanje čč. gg. naročnikom, da ne bodo reklamirali.

— Vlom pri Majdiču v Kranju. Iz Kranja poročajo, da se je pri Majdiču v Kranju izvršil vlom. Vlomilci niso imeli sreče. Odnegli niso nič.

— Varnost proti koleri. Dne 6. avgusta t. l. je umrla v mestu Kotor pod sumljivimi znaki kolere dan preje obolela in takoj osamljena 49 let stara zasebnica Ana Martinovič. Dne 8. avgusta zvečer izvršena bakteriološka preiskava je dognala, da se gre v predstoječem slučaju za aziatsko koloero. Sostanovanci umrle stoje od 5. avgusta osamljeni v opazovanju in so dosej zdravi. Poizvedbe o dohodu te boleznj še niso končane, tozadevne varstvene odredbe so bile izvršene. Političnim oblastvom se je potom c. kr. deželne vlade v smislu ministrskih odredb tikajočih se postavbe o epidemijah zaukazalo, da dajo potrebna navodila občinam radi natančnega zgluševanja, kakor tudi zanesljivo izvršitev petdnevnega zdravniškega nadzorovanja (brez motenja prometa in osebnega nadlegovanja) onih tujcev, ki dosepejo iz Kotorja, kakor tudi, da izpolnjujejo tozadevne odredbe, in se opomnijo občine in zdravniki na pretežno nevarnost kolere, kakor tudi na dolžnost javljanja vsake bodisi tudi samo osumljene obolelosti.

— Razpisana srednješolska mesta. Od 2. do 15. avgusta so bili izdani sledeči razpisi: Litomeřice (L. B. A. ravn.

mesto 31. avgusta), Ljubljana (L. B. A. R. 10. septembra), Prachatice (g. L. G. d. 23. avgusta), Bělsko (r. D. F. 25. avg.). — Suplement: Duksov (rīg. L. G. d. 31. avg.), Inomost (g. T. 22. avg.). — Kratic ein znaki kakor navadno.

— **Znamenja ob dohodu vlakov.** Ker so se v zadnjih sedmih letih, odkar se je odpravil običaj, da je lokomotiva dohod vlaka na postaje naznačila z žvižganjem, opetovano pripetile nesreče ravno zato, ker je izostalo to znamenje, se od oktobra t. l. dalje žvižganje zopet vpelje.

Primorske vesti.

p **Tržaški Slovenci v nedeljo v Ljubljano s posebnim vlakom!** Posebni vlak v Ljubljano odpelje iz Trsta v nedeljo ob 1. uri 32 min. ponoči. Vožnja iz Trsta v Ljubljano in nazaj velja 7 K 50 vin., prime-roma manj z drugih postaj. Kdor se od Trsta do Divače še ni oglasil, naj se takoj oglasi. Karte se bodo dobile tudi pred odhodom vlaka iz Trsta in med vožnjo.

p **Posebni vlak Reka — Ljubljana.** Iz Reke bo vozil posebni vlak v soboto, dne 23. avgusta zvečer ob 10. uri 52 minut ter pride v Ljubljano v nedeljo zjutraj ob 3. uri. **Izjemoma se udeleženci, ki bi se vozili s tem posebnim vlakom, še sprejemajo.** Vozne cene (sem in tja) so sledeče: Reka 7 K 20 vin., Matulje 6 K 90 vin., Jordani 6 K 70 vin., Šapljane 6 K 50 vin., Trstovo 6 K 30 vin., Kilovče 6 K 10 vin., št. Peter na Krasu 5 K 90 vin. Za nadaljne postaje se ne dobi znižanih cen. Lahko se pa vozijo s tem vlakom tudi od Prestranka do Ljubljane. Ti dobijo navadne vozne listke pri postajnih blagajnah pred odhodom vlaka. Nujno prosimo, da se vsi, ki bi se vozili s tem vlakom, **nedoma** priglase in obenem pošljejo odpadli znesek za vozni listek pripravljalnemu odboru za katoliški shod v Ljubljano. Vozni listki se dobivajo v osrednji pisarni za katoliški shod, dobivali se pa bodo tudi v vlakcu proti gotovini. Iz Ljubljane se vrača ta vlak v nedeljo ob 9. uri zvečer.

p **Parnik »Vettor Pisani«**, ki je vozil iz Kopra v Tržič, je zadel na plitvino. Med potniki je nastalo veliko razburjenje. Nesreče ni bilo nobene, poškodbe na parniku le neznatne. Parnik so opustili in je vozil dalje.

p **Koze v Trstu.** Včeraj je umrl v Trstu en otrok, ki je bil obolen za kozami. V infektijski bolnišnici je 12 bolnikov.

p **Drzni tatovi** so vlomili v noči na nedeljo v vilo krojaškega mojstra Sartorija v ulici Pasquale Besenghi v Trstu. Zlikovci so preluknjali zid in se splazili v hišo, kjer so vse premetali, pokradli drobnarij in denarja za čez tisoč kron in brez sledu izginili; na mestu svojega »poslovanja« so pustili nekoliko tatinskega orodja, ki jih morada še izdati.

p **Tepen oficir.** V nedeljo popoldne je stal neki nadporočnik bosenskega pehotnega polka pred »Excelsior Palace« hotelom. V tem trenutku pa se je pripeljal pred glavni vhod lep avtomobil, iz katerega je stopila mlada dama z mladim gospodom. Na pol pijanega oficirja je lepa dama takoj zbadla v oči. Takoj je izustil par čisto nepri-merljivih besed. Še predno je mogel pristopiti gospod, je dobil oficir par izdatnih klofut od dame, ki se je umaknila takoj nato v restavracijo.

p **Nesrečen zakon.** Ernest Komar je 33 let star brivec v Trstu, žena pa mu je 23 let stara Valerija, s katero je že poročen tri leta. Izhajala sta gmotno sicer dobro, a drugače pa jima je vedno prihajalo kaj navzkriž. Zadnje čase je žena začela zanemarjati svoj dom in on trdi, da je imel pravico biti ljubosumen. Bodi že tako ali tako, dejstvo je, da se je je lotil v nedeljo popoldne po kratkem prepiru z likalom, s katerim jo je strašno stolkel po glavi. Po vsem telesu krvavečo žensko so rešili sosedji iz krutih moževih rok le na pol živo. Zdi se, da je bil mož hipno zblaznel, ker sam ne ve za vzrok svojemu činu.

DAROV ZA KATOLIŠKI SHOD.

Okrajna posojilnica v Radečah 15 K; Ljudska posojilnica v Gor. Logatcu 10 K; Dr. M. Natlačen, Ljubljana, 5 K; Dr. Alfonz Le-levičnik, Kranj, 10 K; Notar Matej Hafner 10 K; Križanski konvent v Ljubljani 20 K; Križanska moška kongregacija 20 K; Križanska dekliška kongregacija 20 K; Anton Ožura, trgovec v Ljubljani, 3 K; Neimenovana v Ljubljani 3 K; Neimenovana v Ljubljani 60 vin.; Ivan Černič, Ljubljana, 5 K; Nabrano v veseli družbi 1 K 20 vin.; Dr. Janežič Ivan, profesor bogosl., Ljubljana, 5 K; Noč Ivan, kaplan, Trebnje, 1 K; Rogelj Josip, kaplan, Kostanjevica, 4 K; Matej Pogorelec, rev. dež. nakl., Ljubljana, 1 K; Legvart Rado, Ljubljana, 10 K; Posojilnica v Gor. Radgoni, 30 K; Franc Demšar, dež. poslanec v Česnjici, 10 K; A. Plesničar, župnik, Kamnje, 3 K; Fran Sila, župnik, v. Ivan pri Trstu, 5 K; Jurij König, župnik,

Vinica, 10 K; A. J., Ljubljana, 3 K; Dr. Fr. Perné, Kranj, 10 K; And. Mejač, Komenda, 50 K; Dr. Knava I., dekan, Cerkno, 5 K; Dr. Ant. Mahnič, biskup, Krk, 50 K; Fr. Garič, biskup, Banja Luka, 40 K. — Nadaljni darovi naj se blagohotno pošiljajo na naslov: Anton Sušnik, c. kr. profesor, Ljubljana. Spominjajte se vsi z darovi katoliškega shoda!

Koroške novice.

k **Kaplan s kolesom smrtno ponesrečil.** Kaplan pri Sv. Mohorju na Koroškem, Jurij Rieder, se je minoli četrtek peljal s kolesom iz Visprija proti domu; na cesti, ki je bila od dežja zelo razmočena, je pri vasjaveški kapelici, kjer je hud klanec, padel s kolesa in priletel na kamen na nižje ležečem polju, kjer je obležal. O mraku so ljudje našli na cesti klobuk in kolo in nato še kaplana, ki je ležal v mlaki krvi. Prenesli so ga v Sv. Lovrenc, kjer je tekom noči izdihnil. Star je bil šele 26 let.

k **Ponesrečil je v tirolskih gorah inženir in strokovni učitelj Mittermann** iz Beljaka, navdušen in previden turist, in sicer na Selli. Bil je takoj mrtev.

Štajerske novice.

š **Deželni odbornik Robič.** Iz Vavražinskih Toplic nam poroča naš poročevalec: Gospod deželni odbornik Robič leži v postelji. Kap je zadela ne samo desno ramo, ampak celo desno stran. Tudi govor mu je vzelo popolnoma. Niti besedice ne more izpregovoriti. Desna roka je kakor mrtva in tudi pisati ne more nič. Zdravniško pomoč dobi bolnik od svojega sina-zdravnika dr. Hugo Robiča in kopališkega zdravnika dr. Josipa Locherta. Oba zdravnika upata, da bo bolnik toliko okrevljal, da bo lahko zopet govoril in vsaj za silc kretal. Znamenja in gibanje bolnikovo kaže ugodno. Ob bolniški postelji so se zbrali zadnje dni, gospa, sinovi, hčere, vsaki in vnučinke ter drugi sorodniki in prijatelji. Vsak dan dojde mnogo pismenih in brzojavnih vprašanj, kako je z bolnikom. — Prvotno se je domnevalo, da je kap posledek kopanja. A kakor je poizvedel naš poročevalec, je bila stvar sledeča: Deželni odbornik gospod Robič je šel usodnega dne v kopel ob 6. uri zjutraj, in sicer v kopel, ki je vsebovala toplote 28 stopinj. Ostal je blizu eno uro v kopeli in se je nato posebno dobro počutil. Nato pa je šel vesel in čil na izprehod. Opoldne mu je obed posebno dišal in je imel izboren tek. Zvečer se je v družbi še izborno zabaval ter bil veselo razpoložen. Šele ob pol 12. uri ga je zadela kap, torej po 17. urah po kopelji. Skoro gotovo torej kopel ni vplivala usodno na zdravje.

š **Podružnica »Slovenske Straže« pri Sv. Križu nad Mariborom** je ravnokar odposlala osrednji blagajni »Slov. Straže« v Ljubljani 104 K 20 vin. Pač lepa vsota za to majhno obmejno župnijo, ki dela podružnici vso čast! Podružnice, posnemajte! — Za »Slov. Stražo« je daroval Ant. Kocbek, župnik pri Sv. Križu nad Mariborom, 5 K v odgovor na predrzno beračenje nemškega Schulvereina.

š **»Farovški falotje«.** To je psovka, s katero so nazvali v zadnjem »Narodnem Listu« naše somišljenike oni liberalni gospodje, ki mislijo, da se je delala Joškotu Rajhu krivica s poročilom, koje so prinesli naši listi o otvortiv žrebetnjaka na Cornu. Toda tudi liberalni dopisnik ne more na nas najti druge krivice, kakor da naš poročevalec ni tako podčrtal Joškota Rajha, kakor je bila njegova želja. Zato sedaj nagrada v psovki: farovski falotje. Drznost liberalnih pristašev na Murškem polju postaja tem večja, čim bolj se od naše strani goji politika mehkih stopinj.

Cerkveni vestnik.

Z **avstrijsko-laške meje.** Zadnjih osem dni so na Barbari obhajali na zelo slovesen način jubilej kronanja M. B. barbarske. Narod, slovenski in italijanski, je prihajal v trumah od vseh strani. Na praznik Vnebovzetja so prišli Tržačani s svojim škofom. Slovenci so se pritoževali, da so pogrešali slovenskih pridig in spovednikov. Vrhunec je dosegla slovesnost 17. avgusta. Dasi je vreme slabo kazalo, prihajale so množice od vseh strani v Gra-dež, kamor so imeli v procesiji prepe-ljati kip M. B. z Barbane. Vlak iz Čer-vinjana je pripeljal v Belvedere take množice, da se je vse trlo. Ko se je pa vlak ustavil, jelo je pošteno liti. Dva parnika sta bila blizu obrežja, a noben se ni hotel toliko približati, da bi prišli romarji pod streho. K sreči je bilo nekaj mladih laških potnikov, ki so z obrežja zmivali ne premilo parniške

uslužbenca, da je bil potrpežljivi narod rešen, ki bi bil sicer še Bog zna kako dolgo stal v naliivu. Predno so prišli parniki v Gra-dež, posijalo je zopet gorko solnce in vreme ves dan ni več nagajalo. Veličastna je bila procesija z gra-deškega mola v starodavno bazi-liko. Omeniti jo je v političnem listu, ker ni bil le slovesen cerkven obhod, marveč pregled uspehov dela pod kršćansko zastavo v zadnjih letih, zlasti med avstrijskimi Furlani. Najrazlič-nejše zastave — gotovo čez 60 — so se vrstile v dolgem sprevodu, cerkvene, cerkvenih družb, izobraževalnih dru-štev in različnih zadružnih podjetij, ki so v kršćanskih rokah, za zastavami pa čete furlanskega ljudstva, zlasti je bilo mnogo mož in fantov. Pred kipom Matere božje je šel škof videmski, ki je imel navdušen cerkven govor o po-menu verske resnice o brezmadežno-sti Matere božje, za kipom pa madškof goriški, ki je imel veliko mašo. V iz-prevodu sta igrali dve godbi, salezi-janci so korajžni godci vkljub svoji mladosti. Po cerkvenem opravilu se je množica razšla, da poskrbi tudi za te-lezne potrebe, kar je pa v Gra-dežu pre-cej draga reč. V ne posebno izbrani gos-tilni je navaden gost plačal za ko-šček teletine in za žlico praženega krompirja 1 K 50 h. Seveda je bil po zavžitju te pičle drage reči skoro še bolj lačen. Nekateri romarji so si upali pomagati s sadjem, ker so mislili, da je zelo po ceni, ker sami tako malo do-bé zanje. Videli so pa, kaj dela preku-povanje. Navadno sadje je bilo kilo-gram po 1 K do 1 K 28 h. — Kakor je bil veličasten prihod Matere božje v procesiji na čolnih, tako se je porosilo oko marsikateri mamiči, pa tudi očan-cu, ko je odplaval iz gra-deškega pri-stanišča čoln s kipom Matere božje na svoj dom barbanski v spremstvu cer-kvenih veljakov in vernega naroda.

c **Duhovne vaje za vč. gg. duhov-nike** pri oo. jezuitih v Ljubljani, Eliza-betna cesta 9, bodo meseca septembra dvakrat. Začetek bo 1. in 22. septem-bra zvečer ob 6. uri. Vč. gospodje, ka-teri se hočejo udeležiti, naj se blago-voljno pravočasno naznaniijo.

Finžgar: **Pod svobodnim soln-cem.** Dva zvezka 6 K 80 h, vezana 8 K 80 h. — Ta roman je pa. mojstrsko delo in prvi umotvor slovenskega slovstva. V njem se zrcali velika preteklost slo-vanstva in iz njega moremo Slovenci črpati moč in upanje še večje bodočno-sti. Vsi viri zmagoslavne boja Slova-nov proti Bizancu so zgodovinski in Finžgar je umel dejanje in osebe opi-sati in narisati v oni davni dobi. Nekaj smobitnega, glede česar ne bomo v slovenskem slovstvu našli enakovrst-nega, je pa Finžgarjev jezik. Tako bla-gozvočno, zaokroženo, stilistično izdela-no, večkrat naravnost ritmično ne zna pripovedovati nihče kot Finžgar. Finž-garjevih povesti naj ne manjka v nobe-ni slovenski hiši. — Roman je založila Katoliška Bukvarna v Ljub-ljani.

Ljubljanske novice.

lj **Seja odseka za zunanje priprave ka-toliškega shoda** se vrši danes ob pol 8. uri zvečer v posvetovalnici K. T. D.

lj **Zveza Orlov in Kranjske podzve-ze** ima danes zvečer ob 8. uri sejo, ne kot včeraj pomotoma poročano ob 6. uri.

lj **Seja vseh gospodov, ki blagohotno dajo svoje moči na razpolago za reditelj-stvo pri katoliškem shodu, za sprejemni in stanovanjski odsek** je jutri ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani »Rokodelskega Doma«. Prosimo somišljenike iz Ljubljane in bližnje okolice, naj pridejo v velikem številu, da bo mogoče zadovoljiti številne goste in da se omogoči najboljši red!

lj **Dohod Poljakov.** Poljski narod od-pošlje na katoliški shod v Ljubljano okolu 100 zastopnikov najodličnejših svojih orga-nizacij. Zastopani bodo vsi stanovi polj-skega naroda. V Ljubljano pridejo najvišji poljski plemiči, visoki prelati, zaslužni du-hovniki, posestniki, učitelji, obrtniki, kmet-je in delavci. Glavna skupina Poljakov z zastavo pride v soboto ob 8. uri zvečer na južni kolodvor. Pripeljejo se z gorenjsko železnico.

lj **Dohod Čehov.** Češki posebni vlak pride v Ljubljano v soboto ob 3. uri 30 min. popoldne.

— **Podružnica S. D. Z. za Ljublja-no in okolico** pozivlja svoje člane, aka-demike in druge ljubljanske dijake, da se gotovo udeležijo prijateljske se-stanka, ki se vrši v četrtek točno ob 4. uri popoldne v Ljudskem domu, I. nadstropje. Ker so na dnevnem redu važni pomenki glede shoda in spre-je-ma gostov, prosi obilne udeležbe — odbor.

— **Podružnica S. D. Z. za Ljubljano in okolico** pozivlja vse tovariše akade-mike, da se udeležijo v soboto ob 7. uri zjutraj skupnega sv. obhajila v stolni-ci. — Odbor.

lj **Stanovanja ob katoliškem sho-du.** Za katoliški shod, ki se prične v Ljubljani 24. avgusta, je v zadnjem trenutku javilo dohod toliko tujih gos-tov, da se pripravljalni odbor obrača s prošnjo do vseh gostoljubnih Ljub-ljančanov, da mu blagohotno javijo vse razpoložljive sobe in postelje z označbo cene postelje za noč. Zadošča dopisnica z naslovom: Pripravljalni odbor za katoliški shod v Ljubljani, Streliška ulica šte. 12.

lj **Dobitki za družabni večer ob katoliškem shodu.** Pripravljalni odbor za katoliški shod nas prosi za objavljenje naslednje prošnje: Dobitki za družabni večer ob katoliškem shodu, ki bo v nedeljo, 24. avgusta, ob 8. uri zvečer v vseh prostorih »Uniona« s so-delovanjem pevskih zborov in godb, naj se blagohotno pošljejo do 7. ure zvečer ali pa jutri v sredo od 10. do 1. ure dopoldne in od 4. ure popoldne do 7. ure zvečer v uredništvo »Sloven-ca«, poslopije Katoliške tiskarne, Kopitarjeva ulica, III. nadstropje.

lj **Prosimo za rožal** Vse posestnike lepih rož, posebno vrtnic, lepo prosim-o, da jih blagohotno pošljejo priprav-ljalnemu odboru za katoliški shod v petek od 8. ure zjutraj do 6. ure zve-čer, in sicer gospej Franji Volta, hiša »Gospodarske zveze« na Dunajski ce-tis, I. nadstropje.

lj **Sodniški komite za tekme telo-vadcev** ob priliki hrvaško-slovenskega katoliškega shoda ima glavno sejo v četrtek zvečer ob 8. uri v Katoliški ti-skarni, III. nadstropje.

lj **Tekmovalci, pozor!** V petek zve-čer ob sedmih je sestanek vseh tek-movalcev v telovadnici Ljudskega do-ma. Obvezani so se ga udeležiti vsi, ki hočejo v soboto tekovati.

lj **Proslava cesarjevega rojstnega dne v Ljubljani.** 84. cesarjev rojstni dan so zju-traj naznanili topovski strelci z Gradū, nato je bila ob 6. uri slavnostna budnica. Ob 8. uri so čete ljubljanske garnizije priko-rakale v Zvezdo k sv. maši, ki jo je daro-val vojaški kurat č. g. Maračič. Sv. maši je prisostvoval tudi deželni predsednik in več drugih civilnih dostojanstvenikov. Po službi božji je ekscelencia podmaršal Kuss-manek 21. v to opravičenim častnikom, vojaškim uradnikom in aspirantom iz ar-made in domobranstva lastnoročno pripel spominske križce 1912/13. Po paradi pred divizionarjem je vojaštvo odkorakalo na-zaj v vojašnice. Častniki so imeli v Unionu slavnostni obed. — V stolnici je stolni prost Sajovic ob 10. uri opravil slovesno sv. mašo z zahvalno pesmijo, ki so ji pri-sostvovali ekscelencia deželni predsednik baron Schwarz s številnim uradni-štvom, častniški zbor z ekscelenco divi-kom na čelu, deželni glavar dr. Šu-steršič z deželnima odbornikoma dr. Peganom in dr. Zajcem, župan dr. Tavčar z več obč. svetniki, zastopniki odvetniške in trgovsko-obrtne zbornice ka-kor tudi številnih drugih društev in kor-poracij. Po sv. maši so se pri dež. pred-sedniku oglasili: v imenu dežele Kranjske dež. glavar dr. Šusteršič z dr. Peganom in dr. Zajcem, v imenu Ljubljane župan dr. Tavčar, v imenu odsotnega knezoškofa in duhovščine generalni vikar Flis, predsed-nik trgovske in obrtne zbornice itd. in pro-sili, da na najvišje mesto sporoči vdane če-stitke in zagotovila neomajne zvestobe in vdanosti.

lj **Nakup umetnin.** Magistratni gre-mij je sklenil nakupiti iz razstave v Jakopičevem paviljonu umetnin za 1400 kron. Gosp. Jakopiču dá občina po soglasnem sklepu magistratnega gremija k njegovim stroškom za paviljon za leto 2000 K. Na-dejati se je za paviljon stalne letne sub-vencije.

lj **Na dr. Kušarjevo mesto v Kranj** se ne bo preselil tukajšnji odvetnik dr. Janko Žirovnik; tudi dr. Janko Šavnik se ne na-seli v Kranju, marveč v Trstu.

lj **Ustanove za uboge vdove** po 80 K za leto 1913. so dobile po sklepu magi-stratnega gremija: Marija Huber, Marijana Mehkota, Marija Jesenko, Ivana Podbev-šek, Marija Svetlin.

lj **Mladi izprijenec.** L. Pirnat, sin tr-govke iz Jarš je 10 letno Tončko Pirk iz Spodnjih Jarš zlorabil v pohotne namene ter jo tako poškodoval, da so jo morali prenesti v deželno bolnišnico.

lj **Grofica Mariana Bolza**, ki jo je več-raj na Dunaju baje iz jeze pri njenem lju-bimcu gardnemu stotniku Eisenkolbu ustrelil sluga Jankubovič, je rojena v Ljub-ljani, in sicer leta 1881. Bila je hči stot-nikove vdove Viktorije grofice Bolza, ki zdaj stanuje na Dunaju. Imela je še dve sestri, ona sama je služila v Budimpešti kot družabna dama.

lj **Umrl je na Zabjaku** šte. 12 go-spod Anton Štrukelj, deželne prisilne

delavnice nadpaznik v pokoju, v 77. letu svoje dobe. Pogreb se vrši jutri ob treh popoldne. N. v m. p.

Ij **Slaba stavbna sezona v Ljubljani.** V včerajšnji seji je magistratni gremij reševal skoro samo prošnje za zgradbo in prezidavo raznih — stranišč. Teh vlog je bila cela vrsta. Drugih vlog je bilo silno malo. Ravnatelj g. Bog. Remcu se je dalo stavbinsko dovoljenje za zgradbo ob dr. Zarnikovi ulici v bližini Elizabetne ceste. Ob lžanski cesti bo zgradil Iv. Travnik prilično hišo, Filip Supančič pa na svojem svetu ob Bleiweisovi cesti kantino-barako za policijske stražnike. Nekaterim strankam se dovoli prezidava stanovanj, tako med drugim »Slovenski Matici«, kjer se nastani deželna ženska trgovska šola.

Ij **Nekolegijalnost.** Vodstvo gledaliških predstav v parkhotelu »Tivoli« na korist bednim slovenskim igralcem je med drugimi za sodelovanje naprosilo gospode od pevskega zbora slovenskega dež. gledališča v Ljubljani. Večina je sodelovanje obljubila navzlic temu, da se jim je v naprej povedalo, da spriču dobrotvornega namena ni mogoče sodelovanje honorirati. K predstavam pa razen enega samega, ta je bil g. Vovko, ni bilo nikogar, tako da je bila zboru srbskih starcev in vjetnikov nemogoča, če ne bi bili radevolje pomagali gospodje, ki doslej od slovenskega gledališča niso imeli prav nobene gnotne koristi. Tako vedenje gospodov od pevskega zbora niti ni kolegijalno, niti ne spodobno, ker ni spodobno, »pozabiti« na dano besedo.

Ij **»Knez Semberijski« odpovedan.** Za nedeljo 24. t. m. popoldne napovedana gledališka predstava na prostem tik parkhotela »Tivoli« odpade, ker mora nekaj drugim angaževanih slovenskih igralcev že v soboto odpotovali v novi angažma in ker je večina iz prijaznosti sodelujočih komparzov svoje sodelovanje za ta dan odpovedalo, vsled česar je gledališka predstava postala nemogoča. Pač pa bodo v restavraciji parkhotela »Tivoli« v nedeljo 24. t. m. varietetne gledališke predstave, o čimer se bo še pravočasno poročalo.

Ij **Občeznana veletrgovina z železnino in poljedelskimi stroji Fr. Stupica v Ljubljani.** Marije Terezije cesta št. 1, je izdala v proslavo svojega 20-letnega obstanka obsežen, krasno ilustrovan in bogato opremljen cenik v slovenskem jeziku. Cenik vsebuje razen vsakovrstne železnine, gospodarskih in gospodinjstskih predmetov tudi najnovejše stroje in motorje za poljedelstvo, industrijo in malo obrt, priprave za petrotnarstvo, sadjarstvo itd. z natančnimi popisi. Ker je cenik za vsakega podučljiv in koristen, za gotovo vemo, da bodo interesi posegli po njem. Cenik je vsakemu brezplačno in poštne prosto na razpolago.

Ij **Invalidska ustanova.** Na magistratu je nabit razglas, s katerim se razpisuje eno mesto invalidske ustanove društva ljubljanskih gospa v letnem znesku 67 K 20 h. Več razvidno iz razglasa.

Ij **Nov zobotehniški atelje** je otvoril z včerajšnjim dnevom v Dalmatinovi ulici poleg Kmečke posojilnice g. Ferdo Palovec. Novi zobotehnik je sin našega somišljenika g. Lovro Palovca in se je vežbal mnogo let v raznih prvovrstnih ateljih. Več v današnjem oglasu.

Zadnje vesti.

ATENTAT NA SKERLECZA.

Zagreb, 19. avgusta. Stanje barona Skerlecza je povoljno.

MINISTRSKI SVET.

Dunaj, 19. avgusta. Danes se je vršil ministrski svet pod predsedstvom grofa Stürgkha.

TISZA SE NE BO TEPEL.

Budimpešta, 19. avgusta. Duel med fizio in markgrofom Pallavicinijem se najbrže ne bo vršil.

ODRIN ZOPET UTRJEN.

Pariz, 19. avgusta. Odrin so Turki zopet močno utrdili. Nebroj inženirjev je popravilo vse utrdbe, ki so opremljene z novimi topovi. Mesto je preskrbljeno z municijo in živčjem za eno leto. Trdnjava je danes močnejša nego je bila pred prvo vojsko.

»KONSTANTIN VELIKI.«

Atene, 19. avgusta. Vhod kralja Konstantina v mesto je bil nepopisno slovesen. Ljudstva je bilo zbranega nad 100.000. Mesto je bilo vse v zastavah. Godbe so igrale narodno himno. Ljudstvo in vojaštvo je vzklikalo: »Živel Konstantin Veliki!« Kralj se je ginjeno zahvaljeval. Zelo so aklamirali tudi admirala Kondaritisa.

RUSIJA IN FRANCIJA.

Pariz, 19. avgusta. »Matinu« se poroča iz Peterburga: Intimnost med Rusijo in Francijo je še tesnejša nego je bila. To je

potrdil sam car. Sklenile so se važne vojaške konvencije med obema generalnima štaboma.

KORAK NEMČIJE V ČRNIGORI.

Cetinje, 19. avgusta. Nemški poslanik Eckart je danes storil pri zunanjem ministru korak glede varstva drugih ver in narodnosti v Črnigori. Minister mu je odgovoril, da črnogorska ustava popolnoma varuje svobodo vseh narodov in konfesij.

TRAGIČNA AFERA NA DUNAJU.

Dunaj, 19. avgusta. Stotnik gardnega pehotnega polka Viljem Eisenkolb, ki ga je sluga Jakobović obstrlel, je danes umrl. Tudi Jakobović umira.

NESREČA.

Mödling, 19. avgusta. Nek kolesar je povozil vdovo feldmaršallajtnanta Kuhna von Kuhnfelda in jo smrtnonevarno poskoval.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 19. avgusta 1913.

Pšenica za oktober 1913	11.40
Pšenica za april 1914	11.96
Rž za oktober 1913	8.89
Oves za oktober 1913	8.31
Koruzza za avgust 1913	8.31
Koruzza za maj 1914	7.56

2474

Ana Štrukelj naznanja v svojem in v imenu svojega sina Josipa vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežalostno vsti, da je njen iskreno ljubljani soprog, gospod

Anton Štrukelj

nadpaznik v prisilni delavnici v pokoju

po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v starosti 77 let, včeraj 18. t. m. zvečer ob 8. uri mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bo v sredo, 20. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Žabjak št. 12 k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, 18. avgusta 1913.

Zahvala.

Povodom bridke izgube naše ljube hčerke 2470

Franciške Tomc

delavke tobačne tovarne

izrekamo za vse dokaze srčnega sožalja, kakor tudi za veliko udeležbo k večnemu počitku vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem najtoplejšo zahvalo. Zlasti iskreno zahvalo smo dolžni č. o. o. franciškanom, nadalje Mar. družbi iz Lichtenthurna in Viški dek. Mar. družbi za spremstvo.

Komenda, dne 19. avgusta 1913.

Žalujoči ostali.

Zaradi preselitve se proda 2472

VILA

z 2 stanovanjema, pritliklami ter z lepim vrtom. Pridetek ostane. Zelo ugoden kraj, ter oddaljen 6 minut od državnega kolodvora. Spodnja Šiška, Kamniška ulica št. 280.

Hiša

z lepim vrtom in 5 stanovanji, ki donosa letno 1150 K, se proda za 18.400 K pod zelo ugodnimi pogoji v Rožni dolini pri Ljubljani. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« (Znamka za odgovor) pod št. 2447.

Sanatorium Emona

v Ljubljani, Komenskega ulica 4.

Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dež. boln.

Naravna

Bilinska kislavoda

najbogatejši alkalični (natron - lithion) kislec na Češkem. Izborna dietetična namna na pijačo. O vrednosti bilinske izvornite vprašati hišnega zdravnika. 3851

SIR masten, dobro vlečan:

Sunjski Groyer po 5 kg à 1.70 K 2416
" Trapisti po 1 1/2—2 kg à 1.80 K
čajno maslo à 1.90 K

priporoča

mlekarna v Sunji, Hrvaško.

Išče se tudi zastopnik.

Najcenejša zaloga za

narodne noše

kakor: uhanov, brož, verižic, pasov itd.

Lud. Černe, zlatar,
Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Zaloga pohištva Fran Doberlet

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 8

priporoča pohištvo vsake vrste v solidni izvršitvi in po nizki ceni.

Zaloga vina!

Podpisani imajo veliko zalogo izvrstnega bellega in črnega vina lastnega pridelka. Naročila se izvršujejo na debelo in na drobno bodisi krmarjem, društvom kakor tudi posameznim družinam. Vzroci na razpolago. Vino se prodaja po zelo nizki ceni. 2301

Cantine Corazza, Levade, Istra.

Mlekarska zadruga v Predosljih pri Kranju
razpisuje službo

mlekarja

za takojšen nastop. — Potrebna pojasnila daje 2431 5 dhor.

Lekarnar Častek v Otočcu na Hrvaškem išče

absolviranega VI. gimnazijalca kot
lekarniškega
vežbenika

Pogoji pismeno. 2438

se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za napravo vsakovrstnih **konjskih oprav**, raznovrstnih **vozov, kočij**, ter sploh vseh predmetov, ki spadajo v njegovo stroko. — Popravila se izvršujejo točno in dobro. — Cene zmerno nizke.

2468

Ferdinand Palovec

konces. zobotehnik

naznanja slavnemu občinstvu, da je otvoril v Ljubljani, Dalmatinova ulica 5 (poleg Kmetijske posojilnice)

zobotehniški atelje

in se priporoča v obilni poset. — Izdeluje umetna zobovja, zlate krone, zobe na kavčukove plošče, in izvršuje tudi vsa v to stroko spadajoča popravila. Jočna izvršitev, zmerne cene.

Poseduje že številna priznalna pisma tako n. pr. od vodstva semenišča, predstojništva servitskega samostana v Dnomstu t. dr. 2399

Potrebujem veliko količino

vrhov

mehkih dreves od 2 do 2 1/2 metra dolgih in 12 do 23 centimetrov debelih v premeru, a vrh ne sme biti tanjši kot 10 centimetrov. Pismene ponudbe, kar se tiče količine, odpreme postaje, roka predaje in cene prosi 2435 3

Dimitrij Kujundži, Zagreb,
Starčevićev trg 17.

Zastonj

se pošiljajo vzorci, da se prepričate, da se v kratkem času koža napravi lepa in čista, da se odpravijo vse gube, pege, brazgotine in spuščaji.

Obrnite se na L. Desmann G. Rospini 12 p. l. Trst, ki biva za dva dni v hotelu Lloyd, Ljubljana, in postreže glede vsega, kar se tiče olupševalne umetnosti. 2477

Učenec

zdrav, krepak s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, kateri ima veselje do trgovine, se sprejme pri Iv. Bergantu, trgovina z mešanim blagom, Stara Loka, p. Škofja Loka. 2473

Vzojiteljico

k 3 otrokom, zmožno slovenščine, nemščine in igranja na glasovir sprejme dobra rodbina na Notranjskem. — Pismene ponudbe do 1. septembra t. l. na upravnistvo tega lista pod šifro »Vzgojiteljica 2471.«

Posestvo na slovenskem Sp. Koroškem

s ca. 84 orali (johi) zemljišča (2/3 gozda v najlepši rasti) eno uro od železnice, ležeče v ravnini, se radi bolehnosti takoj pod ugodnimi pogoji proda. Poslopja so vsa zil-pogoji dana in v dobrem stanju, deloma nova. - Gospodarske stroje žene bencin-motor. Zemljišče je arondirano. Cena 36.000 K. Naslov se pošlje v upravi »Slovenca« pod 2453. 2453

Proda se dobrodoča

gostilna in bivša mesarija

pod jako ugodnimi plačilnimi pogoji v mestu na Sp. Koroškem. Krasna postojanka. - Resni kupci naj se obrnejo na

Franjo Mavhler, živinorejski inštruktor v Velikovcu, Koroško.

Josip Stupica

jermerar

Ljubljana, Slomškova ulica